

Jerzy Majka

Laudacja dla dr Grażyny Bołcun – laureatki Nagrody im. Dr. Kazimierza Skowrońskiego

---

Rocznik Kolbuszowski 13, 209-213

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Laudacja dla dr Grażyny Bołcun – laureatki Nagrody im. Dr. Kazimierza Skowrońskiego

Szanowni Państwo!

Przypadła mi w udziale zaszczytna a zarazem miła powinność przedstawienia sylwetki i dorobku pani doktor Grażyny Bołcun, której Zarząd Regionalnego Towarzystwa Kultury im. Juliana Gosłara przyznał nagrodę im. Dr. Kazimierza Skowrońskiego, znanego kolbuszowskiego regionalisty. Zaszczyt to tym większy, że to pierwsze nadanie wspomnianej nagrody.

Pani dr Bołcun z domu Kowalska urodziła się w Kolbuszowej, a dzieciństwo spędziła „za miedzą” w Nowej Wsi. Rozliczne więzi łączyły ją jednak z Kolbuszową, choćby poprzez kolbuszowską parafię. Pilnością wyróżniała się już w szkole podstawowej. Specjalną nagrodą za bardzo dobre wyniki w nauce była wówczas możliwość wybrania szkoły średniej. Jej wybór padł na Technikum Poligraficzne im. Ho-Chi-Mina w Warszawie.

Po ukończeniu szkoły podjęła pracę w wyuczonym zawodzie, przygotowując prawie wszystkim dobrze znane „Nowiny Rzeszowskie”. Ten „poligraficzny” okres w życiu zawodowym p. Grażyny nie trwał długo, bowiem zmieniła stan cywilny i „za mężem” przenieśli się do Stalowej Woli, gdzie mieszka do dziś.

Wkrótce odkryła też w sobie powołanie pedagogiczne i po ukończeniu filologii rosyjskiej na UMCS w Lublinie, podjęła pracę nauczycielską w szkole podstawowej w Stalowej Woli. W tym czasie ukończyła też studia podyplomowe z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej oraz uzyskała uprawnienia tłumacza przysięgłego z j. rosyjskiego. Na polu translatorskim współpracuje m.in. z Uniwersytetem Jana Kochanowskiego w Kielcach przy tłumaczeniach archiwalnych.

W jubileuszowym 2000 roku nasza dzisiejsza laureatka przeszła

na wcześniejszą emeryturę, ze względów rodzinnych. Ten fakt i związana z nim większa ilość wolnego czasu zaowocowały poważnym zainteresowaniem historią, czego efektem było uzyskanie przez panią Grażynę Bołcun w 2005 roku tytułu doktora nauk humanistycznych w zakresie historii na podstawie pracy *Wojsko i obronność w pracach Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1947-1952*, napisanej pod kierunkiem dr. hab. Wojciecha Włodarkiewicza i obronionej na Akademii Podlaskiej w Siedlcach.

Wejście w świat historii zaowocowało także publikacjami i to historyczno-wojskowymi, co u kobiet historyków jest dość rzadkie. Jedną z pierwszych był artykuł *Bój o Kolbuszową we wrześniu 1939 r.*, opisujący zacięte walki o miasto, jakie 8 i 9 września 1939 r. prowadziły wycofujące się oddziały Grupy Operacyjnej „Boruta”. Dodajmy dla porównania, że – oprócz Przemyśla – żadne z miast dzisiejszego województwa podkarpackiego nie było w 1939 roku bronione z równą determinacją. Autorka przygotowała wartościowy i kompetentny tekst porządkujący i rozszerzający wcześniejsze publikacje dotyczące tego tematu, zwłaszcza dr. Kazimierza Skowrońskiego i oficera sztabu Armii „Kraków” ppłk. dypl. Władysława Steblika oraz wykorzystując źródła miejscowe. Artykuł ważny i z tego powodu, że przez pewien czas bitwa o Kolbuszową była mało znana albo wręcz nieznaną w piśmiennictwie historyczno-wojskowym. Przykładem – tom *Kampania wrześniowa* w monumentalnym londyńskim opracowaniu *Polskie Siły Zbrojne w drugiej wojnie światowej*.

Problematyki regionalnej dotyczą także dwa teksty opublikowane w „Roczniku Kolbuszowskim”. Szczególną wartość posiada obszerny artykuł *Wywózki z Ziemi Kolbuszowskiej do obozów ZSRR w latach 1944-1945*, poruszający słabo nadal opracowany problem powojennych represji wobec żołnierzy Armii Krajowej. Autorka, opierając się na dotychczasowych publikacjach oraz archiwach IPN, zestawiała listę 321 osób wywiezionych z terenu dawnego powiatu kolbuszowskiego. Tu ciekawy wątek osobisty; okazało się, że jednym z wywiezionych był Julian Tunia, kierownik Szkoły Podstawowej w Nowej Wsi, nauczyciel p. Grażyny, za sprawą którego trafiła do stołecznego Technikum Poligraficznego. W „Roczniku Kolbuszowskim” laureatka opublikowała też recenzję pracy Tomasza Sudoła *Poligon Wehrmachtu „Południe” 1940-1944*.

Poczesne miejsce w publikacjach p. dr Bołcun zajmują artykuły zamieszczone w zbiorczych opracowaniach, będących pokłosiem podróży studyjnych historyków wojskowości w różne rejony Rzeczypospolitej. Dotyczą one samoobrony Wilna w latach 1918-1919, wojennych dziejów Podola, ale też i dziejów lokalnych, jak historia sanockiego 2. pułku strzel-

Dr Jerzy Majka wygłasza laudację

Wręczenie nagrody

Gratulacje Laureatce składu Burmistrz Kolbuszowej

Dr Grażyna Bołcun wśród rodziny i gości

ców podhalańskich. Do dorobku laureatki należy też zaliczyć przekłady literackie oraz tłumaczenia dokumentów historycznych pochodzących z archiwów sowieckich i rosyjskich.

Pani dr Grażyna Bołcun była kilkakrotnie wyróżniana i to – co ciekawe – w różnych dziedzinach. W 1999 roku została laureatką ogólnopolskiego konkursu ekonomicznego pt. „Podatki z głową”, a w roku następnym ogólnopolskiego konkursu literackiego pt. „Polskie przemiany – jak żyjesz Polaku”. W 2007 roku otrzymała nagrodę Historia Militaris Polonica przyznaną przez Stowarzyszenie Historyków Wojskowości za najlepszą pracę doktorską (została ona wydana drukiem rok wcześniej).

Oprócz wspomnianego Stowarzyszenia Historyków Wojskowości dr Grażyna Bołcun jest także członkiem zwyczajnym Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS. Od kilkunastu lat pełni społeczną funkcję kuratora rodzinnego przy Sądzie Rejonowym w Stalowej Woli.

Kończąc, pragnę serdecznie pogratulować Pani wyróżnienia i nagrody oraz życzyć dalszych, równie owocnych dokonań historycznych, zwłaszcza odnoszących się do tematyki kolbuszowskiej.